



Duin

februari 1991

14^e

jaargang

no

1



DE KENNEMERDUINEN
WATERWINNING NHD
VOORLICHTING

DUIN
jaargang 14, nr. 1
februari 1991

ISSN - 0168-7948

REDAKTIE
RUUD CUPERUS
FERDY HIESELAAR
ALBERT SALMAN
LEX SCHELVIS
TON VAN STRIEN
THEO VERSTRAEL

EINDREDAKTIE
MARC JANSSEN

VERDER WERKEN MEE
HELLA BOSCH
LOES BIJVOET
MARCEL TAAL

TYPEWERK
JOSÉ VAN ROON
HELMKE BERENDS

VORMGEVING
RENÉ LENNAERTS, AMSTERDAM

LAY-OUT EN PRODUKTIE
F&N BOEKSERVICE, AMSTERDAM

DRUK
MITTELMEIJER, AMSTERDAM

REDAKTIE-ADRES
DUIN, Postbus 11059
2301 EB Leiden
Tel. 071-131800

BEZOEKADRES
Stationsweg 12, Leiden

LOSSE NUMMERS
f 7,50 + f 2,50 verzendkosten

ABONNEMENT
studerenden en 65+ f 25,—
particulieren f 30,—
instellingen f 50,—

DONATEURSCHAP
vanaf f 30,— per jaar

BETALINGEN
giro 4016298 ten name van DUIN
Postbus 11059, Leiden

© STICHTING DUINBEHOUD

Bij de voorkant:
Foto: Zicht op de binnenduin-
rand ten noorden van Haarlem
vanuit de Kennemerduinen bij
Overveen (schilderij J. van Ruis-
dael, van na 1660; Mauritshuis,
Den Haag).
Tekening: Rietorchis.

3

AKTUEEL

ALBERT SALMAN

4

AFSCHIETEN VAN REEËN

het gewenste beheer?

THEO VERSTRAEL

7

OPTIMALISATIE VAN DE
WATERWINNING

MARC JANSSEN EN RIENK SLINGS

10

WAAR DE STAD OPHOUDT

begint het Nationaal Park

FERDY HIESELAAR EN MARCEL TAAL

13

DUINKRANT

17

BEGRAZING IN MEIJENDEL

THEO BAKKER

19

NATUURBEHOUD DOOR VOORLICHTING

een haalbare kaart?

HANNEKE MESTERS

23

ROERDOMP IN DE DUINEN

HELLA BOSCH

23

BOEREN BINNEN DE BATAAFSE
REPUBLIEK

HENK WIJKHUISEN

25

LOS ZAND

26

PUBLIKATIES

28

DUINFOTO

Oproep

Op zaterdag 23 en zondag 24 maart a.s. vindt in het Museon in Den Haag de publiekspremière plaats van de film "Duinbehoud". Naast de gratis filmvoorstellingen is er in de hal een mini-tentoonstelling over de Zuidhollandse duinen en zijn er enkele informatie- en verkoopstands aanwezig (zie pg. 20).

Voor het slagen van dit weekend hebben we op beide dagen gedurende de blokken van 3 à 3,5 uur hulp nodig van enthousiaste vrijwilligers. U kunt zelf kiezen of u zich op de voor- of namiddag en op zaterdag of zondag wilt inzetten. Ter voorbereiding van het filmweekend is er op zaterdagochtend 16 maart een korte instructiebijeenkomst in Leiden gepland.

Help mee om er een grandioze première van te maken. Bel voor informatie tijdens kantooruren naar Hanneke Mesters of Jaco Boer (071 - 131800).

Ontspanning of oorlog?

ALBERT SALMAN

De duinen spelen van oudsher een hoofdrol in de verdediging van Nederland. Houdt Rijkswaterstaat de zee onder controle, het leger houdt de vijand in de gaten. Hiervoor heeft het leger zich diep in het duinzand ingegraven en er staan zelfs uitbreidingen op stapel. Niettemin heeft de Stichting Duinbehoud het leger gevraagd zich gedeeltelijk terug te trekken ten gunste van de natuur. Oorlog in de duinen?

Knelpuntennota

In verband met het verschijnen van de Defensienota in februari/maart heeft de Stichting Duinbehoud begin januari een nota over Defensie in de duinen uitgebracht. Hierin worden de belangrijkste knelpunten geïnventariseerd en worden voorstellen gedaan welke objecten en activiteiten bij voorkeur het veld zouden moeten ruimen. Meer hierover elders in dit nummer.

Amsterdam

Een andere partij die zich diep in de duinen heeft ingegraven is Gemeentewaterleidingen van Amsterdam (GWA). Er zijn maar weinig bedrijven die daarvoor zoveel zand hebben uitgegraven en verkocht als dit nutsbedrijf. Voor de waterwinning van het GWA ontbreekt tot op heden echter een vergunning krachtens de Grondwaterwet. Deze is kort geleden aangevraagd, tegelijk met een uitbreiding van de oppervlakte-infiltratie met 13 miljoen m³ per jaar. De Stichting Duinbehoud probeert niet alleen deze uitbreiding tegen te gaan, maar ook een deel van de bestaande waterwinning. Duinbehoud wil de zwaar verdroogde Luchterduinen (Zuidhollandse deel) weer vochtig maken en ook een deel van het infiltratiegebied als natuurgebied hersteld zien. Voor de uitbreiding van de waterwinning zou een milieu-effectrapport moeten worden opgesteld.

Deze tanks op het strand van Vlieland brengen de militaire activiteiten van ons leger duidelijk in beeld. Tegen de achtergrond van het eens zo rustige en ongerepte duingebied worden schietoefeningen gehouden met vliegtuigen en tanks (foto: Albert Salman).



LOS ZAND

ER ZIJN NOG ENKELE PLAATSEN

**Wilt u ook een keer rijden op het
CIRCUIT VAN ZANDVOORT?**

DINSDAG 25 SEPTEMBER

stellen de Gezamenlijke Autodealers voor u een aantal auto's ter beschikking waarmee u een keer uw hart op kunt halen als coureur. Iedere deelnemer mag 15 minuten zo hard rijden als maar mogelijk is zonder dat hij aansprakelijk is voor de schade aan de auto. Iedere bestuurder mag ook nog een passagier meenemen. Wel een met een groot hart natuurlijk!!!!

Wie durft???

- ★ Vervoer vanuit Leiden met de bus,
- ★ Een auto van welk willekeurig merk,
- ★ Brandstof onbepikt,
- ★ Als u gereden heeft, een drankje.

U kunt meedoen als coureur indien u:

- ★ 18 jaar of ouder bent
- ★ In het bezit van een geldig rijbewijs B
- ★ Geen alcoholische drank heeft gebruikt voor dat u gaat rijden
- ★ U niet lijdt aan hartziekte of toevallen.

Als passagier mag u mee indien u:

- ★ 14 jaar of ouder bent en uw lichaamslengte minimaal 1.40 m. is.
- ★ Zich gelijktijdig opgeeft met de bestuurder.

Wij adviseren iedere deelnemer een helm te dragen.



Vogels bedreigen vliegtuigen

Het is heel leuk om de zaken eens van de andere kant voorgeschoteld te krijgen. Daarom bieden we u de volgende zinnen aan uit een tijdschrift van het Marine Vliegkamp Valkenburg (M.V.K.V.):

"Elke zachte winter is het weer raak. Duizenden kieviten, goudplevieren en vele andere weidevogels strijken uit de noordelijke Europese gebieden neer op het 260 hektare groot M.V.K.V. Deels om te overwinteren, deels rustend op de doortrek. Dat zulke grote concentraties vogels een ernstige bedreiging vormen voor het vliegverkeer is duidelijk. Immers één vogel in een motor is voldoende om hem tot een waardeloos stuk schroot te decimeren, en stukken rompbepaling vliegen door de kracht van de romp af. Bezien we dit vanuit het veiligheids oogpunt, dan mogen we stellen dat deze problematiek de veiligheidsharen te bergen doen rijzen."

"Meeuwen kun je nog wel verjagen, maar kieviten niet, die trekken zich nergens wat van aan. Integendeel, het lijkt wel of ze beseffen dat op dit afgesloten terrein waar maar weinig mensen komen voor hun het ware (vogel)paradijs te vinden is. Lawaai van vliegtuigen en langssnorrende voertuigen maakt geen enkele indruk op ze, en het resultaat is toch een 25-tal vogelaanvaringen per jaar. Gelukkig niet altijd met ernstige schade, maar toch..."

"Onze onvolprezen medewerkers van de gronddienst zijn elke dag, en vooral vlak voor starts en landingen in de weer met seinpistolen om z.g.n. "vogelverschrikkers-wit-licht-slag" af te schieten, welk na een vertraging een felle witte flits met een riante booms ten beste geven. Dit sorteert op korte termijn het gewenste effect, de vogels vliegen op en komen na de vliegbewegingen weer terug. Tevens beschikt de "follow me" over een omroepinstallatie waarmee de bandjes met angstgeluiden van vogels afgedraaid kunnen worden. Echt verjagen doen we de vogels dus niet, maar misschien dat een verlichte geest zich eens over het vogelprobleem zou kunne buigen teneinde "The Solution" te verwezenlijken om de verstandhouding vogel met veren/vogel van metaal te optimaliseren."

Een wereldrecord?

Waar denkt u aan bij het woord "kustlokatie"? Denkt u dan aan de jarenlange, niet aflatende strijd tegen woningbouw voor de kust tussen Hoek van Holland en Scheveningen? Waarschijnlijk denkt u: "Oh....., het plan-Waterman!" Begrijpelijk hoor, want dit VVD-statenlid is al meer dan tien jaar de grootste pleitbezorger van de kustlokatie. In de Haagse Courant van 9 november bekende hij er zojuist zijn 577-ste lezing over te hebben gehouden.

Dit moet een wereldrecord kunnen worden. Als we nu allemaal ons beste beentje voorzetten en de kustlokatie tegen blijven houden, dan wordt dit een plaats in het "Guinness-Book". We maken dan tegelijkertijd kans op een tweede record: er zijn tot nu toe nl. al 52 ingenieurs afgestudeerd op delen van het project!!

Wat een inzet toch weer voor iets typisch Hollands als land maken van water. Laten we daar iets anders Hollands tegenover zetten: het broodnuchtere "Hadden we niet wat beters kunnen doen in die tijd?"

Maar een atoomeiland slaat alles!

Het is 27 september 1990, de Dr. Anton Philipszaal in Den Haag, volgens de folder die voor me ligt is daar nu het symposium "Energie-eiland Noordzee" bezig. Waarom dan nu nog een bericht hierover, vraagt u zich af? De reden is eenvoudig. Als er namelijk iets los zand is geweest, dan is het wel het belachelijke idee om een atomeiland in de Westerschelde te bouwen. Het gebeurt tegenwoordig nog steeds dat duurbetaalde topambtenaren, politici en hoogleraren zich lenen voor een dagje bellenblazen waar bezoekers bijna duizend gulden voor moeten betalen. De natuurliefhebbers waren er dus niet. Maar, duinliefhebber, vrees niet, het plan is zo volstrekt onzinig dat het zichzelf onmogelijk maakt. Het rammelt verschrikkelijk; er is niet gedacht aan het feit dat een aangelegd eiland de unieke natuur in de Zeeuwse delta overhoop zal gooien, of dat een kerncentrale er geen centimeter veiliger door wordt als je hem een paar kilometer uit de kust legt. En wat er moet worden van de vakantiehuisjes die ook op het eiland gebouwd moeten worden (ja, echt waar) is helemaal een raadsel. Jawel, bij dit idee stooft er wat Los Zand op.

Alweer vossen

In de Katwijkse Post staat elke week een overzichtje van het politierapport. Dat is leuk bedoeld, maar dit vonden wij helemaal niet leuk. Op zaterdag 1 december stond er:

Weer 'n Reintje gesignaleerd. Om kwart over zes 's morgens zag iemand op de Zeeweg een vos lopen. Aangezien dit de tweede keer binnen een week is dat zoiets gebeurt lijken maatregelen ter inperking van de vossenpopulatie in de duinen (zij zouden immers de gevreesde ziekte hondsdoelheid kunnen overbrengen!) langzamerhand noodzakelijk te worden. Aanvankelijk beperkten de Reintjes zich bij hun strooptochten tot de periferie. Nu is kennelijk het aantal vossen in de duinen zo groot geworden dat zij zich zelfs tot in het centrum wagen.

We leggen het nog één keer uit: hondsdoelheid komt slechts incidenteel voor langs de oostgrens van Nederland, maar dat is de uiterste grens van het verspreidingsgebied. Bij de kust komt ze dus gewoonweg niet voor en je hoeft er geen vossen voor te bestrijden.

De Blauwe kiekendief is een middelgrote roofvogel die onder andere leeft van woelmuizen en kleine vogels die vanuit de lucht op de grond worden verrast. Het is een vogel van het open terrein. Het nest wordt gemaakt in duinstruwelen of rietvelden op vochtige bodem. Met name op de Waddeneilanden zijn veel broedende Blauwe kiekendieven aanwezig. Van de Noordwesteuropese populatie broedt 50 à 60 % in Nederland.

